

***PREGLED IZPELJAVE PROGRAMA
PROJEKTNO UČENJE ZA MLAJŠE
ODRASLE***

**Poročilo o izpeljavi programa v šolskem letu
2001/02**

Avtorica poročila: Andreja Dobrovoljc

Nelektorirano besedilo

Marec 2003

VSEBINA

VSEBINA	2
PREGLED IZVAJALSKIH ORGANIZACIJ, ŠTEVILA MENTORJEV IN ŠTEVILA UDELEŽENCEV V VSEH IZPELJAVAH PROGRAMA PUM	3
PREDSTAVITEV PROGRAMA PROJEKTNO UČENJE ZA MLAJŠE ODRASLE	4
SPREMLJANJE PROGRAMA PUM V ŠOLSLEM LETU 2001/02	7
1 Izvajalske organizacije	7
2 Udeleženci	8
<i>Udeleženci po starosti</i>	9
<i>Udeleženci po izobrazbi</i>	9
3 Izpeljava programa PUM v šolskem letu 2001/02	13
3.1 <i>Udeleženci po navzočnosti v programu</i>	13
3.2 <i>Analiza projektne dela</i>	14
<i>Izbirno projektno delo</i>	14
<i>Produkcijsko projektno delo</i>	19
<i>Interesne dejavnosti</i>	21
<i>Animacijske dejavnosti</i>	22
4 Dosežki udeležencev	24
SKLEPNE UGOTOVITVE	28

**PREGLED IZVAJALSKIH ORGANIZACIJ, ŠTEVILA
MENTORJEV IN ŠTEVILA UDELEŽENCEV V VSEH
IZPELJAVAH PROGRAMA PUM**

Šolsko leto	Izvajalec	Št. mentorjev	Št. udeležencev
1998	TIN	3	20
	SKUPAJ	3	20
1998/99	TIN	4	43
	KOR-CIS	3	25
	SKUPAJ	7	68
1999/2000	TIN	4	58
	KOR-CIS	3	34
	SKALA - PUM	3	44
	LU RADOVLJICA	3	41
	LU MURSKA SOBOTA	3	26
	SKUPAJ	16	203
2000/01	TIN	4	91
	MOCIS	4	26
	SKALA - PUM	3	61
	LU RADOVLJICA	3	31
	LU MURSKA SOBOTA	3	36
	LU AJDOVŠČINA	3	21
	ANDRAGOŠKI ZAVOD MARIBOR	3	23
	IC MEMORY	3	36
	SKUPAJ	26	325
2001/02	TIN	4	50
	MOCIS	4	46
	SKALA - PUM	3	43
	LU RADOVLJICA	3	33
	LU MURSKA SOBOTA	3	36
	LU AJDOVŠČINA	3	31
	ANDRAGOŠKI ZAVOD MARIBOR	3	33
	IC MEMORY	3	47
	SKUPAJ	26	319

PREDSTAVITEV PROGRAMA PROJEKTNO UČENJE ZA MLAJŠE ODRASLE

Projektno učenje za mlajše odrasle je javnoveljavni program neformalnega izobraževanja, namenjen mladim v starosti od 15 do 25 let, ki so opustili šolanje in so brezposelni. To je izobraževalni program, ki poskuša mladostnike motivirati, da bi se po končanem obiskovanju znova začeli redno izobraževati, usposobil pa naj bi jih tudi za večjo konkurenčnost na trgu delovne sile. Mlajši odrasli, udeleženci tega programa, naj bi spoznali čim več različnih poklicev in hkrati odkrivali svoje interese in nadarjenost.

Najpomembnejša značilnost programa je upoštevanje interesov in sposobnosti udeležencev, ki tudi sodelujejo pri načrtovanju vseh štirih oblik dela. Udeleženci izberejo temo projekta, učne vire, metode in postopke, mentorji pa jim pri tem svetujejo. Ker sodelujejo sami in torej tudi odločajo o poteku programa, se povečuje njihova motivacija za sodelovanje v programu, posledično pa tudi motivacija za učenje.

Ob projektnem delu udeleženci pridobivajo temeljno funkcionalno znanje in spretnosti (npr. funkcionalno znanje slovenskega jezika, matematike, računalništva), pri učenju pa pozitivne izkušnje — te jih motivirajo za nadaljevanje opuščenega šolanja —, izdelajo zaposlitveno strategijo in jasno izrazijo poklicne želje.

Cilji programa so razdeljeni v tri sklope:

- temeljni cilji,
- skupni cilji,
- posebni cilji posameznih oblik izpeljave programa.

Najpomembnejši — **temeljni cilj programa** je pomagati udeležencem pri pridobivanju izkušenj in znanja — oboje naj bi jim omogočilo uspešno nadaljevanje izobraževanja ali uresničenje izbrane poklicne kariere. Drugi temeljni cilji programa so:

- pridobivanje funkcionalnega znanja, ki razvija splošno izobraženost, razgledanost in večjo prožnost mišljenja,
- pridobivanje funkcionalnih spretnosti, ki povečujejo splošno praktičnost človekove dejavnosti in prožnost interesnih področij,
- pridobivanje pozitivnih izkušenj učenja, ki motivirajo za nadaljevanje opuščenega šolanja,
- jasno razčlenjene poklicne želje in izdelava poklicne ali zaposlitvene strategije, tako da se udeleženci usposobijo za samostojno načrtovanje izobraževalne ali zaposlitvene kariere,
- razvijanje sposobnosti kritičnega in problemsko usmerjenega mišljenja.

Skupne cilje programa razdelimo na cilje splošne izobraženosti, cilje oblikovanja poklicne identitete in cilje sociokulturnega delovanja.

Med cilje *splošne izobraženosti* sledijo cilji poznavanja različnih učinkovitih tehnik - strategij učenja in usposobljenosti za samostojno učenje, pridobivanje funkcionalnih izkušenj bralnih, pisnih, računskih in komunikacijskih spretnosti, obvladovanje funkcionalne rabe slovenskega jezika, matematike, računalništva, poznavanje temeljnih naravoslovnih zakonitosti, temeljnih pravic učenca, državljana, delavca, poznavanje ekologije in temeljnih načel delovanja telesa.

Cilji *oblikovanja poklicne identitete* zajemajo širjenje poklicne informiranosti, izdelavo načrta poklicne kariere, funkcionalno rabo strokovnega jezika izbrane poklicne dejavnosti, spoznavanje novih ali prožnih zaposlitvenih možnosti, povezovanje s potencialnimi

delodajalci v lokalnem okolju, razumevanje temeljnih sestavih delovnopravne zakonodaje in usposobljenost za iskanje zaposlitve.

Cilji *sociokulturnega delovanja* so povezani z oblikovanjem osebnostne identitete. Mednje uvrščamo prevzemanje odgovornosti za svoje ravnanje, povečanje možnosti za premagovanje manj ugodnih spodbud iz ožjega socialnega okolja, sposobnost samostojnega ravnanja v instituiranih življenjskih položajih, učinkovitejšo izrabo prostega časa, pridobivanje delovnih navad, povečano samozavest, izkušnje ustvarjalnega druženja mladih, pozitivne izkušnje vedenja v skupini, poznavanje temeljnih vidikov nacionalne in širše evropske kulturne identitete ter poznavanje temeljnih možnosti sodobnih medijev in ustvarjalne uporabe medijske kulture.

Posebni programski cilji so povezani s posameznimi projektnimi deli, torej z individualnim učnim projektom, izbirnim projektom, s produkcijskim projektom in interesnimi dejavnostmi.

Projektno učenje za mlajše odrasle traja eno šolsko leto, vsak dan od ponedeljka do petka. Poteka sedem ur na dan. Organizirano projektno delo poteka od septembra pa do junija, julij je namenjen individualnim učnim projektom in interesnim dejavnostim, avgusta pa so po navadi počitnice.

Za sodelovanje v programu se mladi lahko odločijo sami, na priporočilo prijateljev, staršev, svetovalnih delavcev v šolah, centrih za socialno delo, zavodov za zaposlovanje. Vključijo se lahko kadar koli med šolskim letom, prav tako pa lahko iz njega kadar koli izstopijo.

Temeljna oblika dela je projektno učno delo, ki ga sestavljajo:

- izbirno projektno delo,
- produkcijsko projektno delo,
- individualni učni projekti,
- interesne dejavnosti.

Pri **izbirnem projektnem delu** udeleženci ob strokovni in praktični pomoči mentorjev izdelajo projekt, ki temelji na njihovih interesih. Skupaj zasnujejo celotno shemo od ciljev, potrebnega materiala, nalog do izpeljave. Mlade navadno najbolj privlačijo: film, gledališče, časopis, video, radio. Izbirno projektno delo večinoma traja od 2 do 3 mesece, tako da udeleženci v enem letu izdelajo od 2 do 3 projekte.

Produkcijsko projektno delo je povezano z izdelavo izbranega izdelka ali storitve, ki pomeni predstavitev izobraževalne dejavnosti v širšem okolju, hkrati pa se v izdelku izražajo značilnosti lokalnega okolja in razvoja posebnih produkcijskih možnosti nekega regionalnega okolja.

Namen **individualnih učnih projektov** je izpolnjevanje osebnih ciljev udeležencev; to so lahko dejavnosti, povezane s pripravo za nadaljevanje opuščene šolanja (informiranje o možnostih za nadaljevanje šolanja, izdelava načrta, individualno učenje ter druge s tem povezane dejavnosti – stiki s šolo, dogovor o izpitih, itn.), ali pa so to dejavnosti, povezane z načrtovanjem in oblikovanjem individualne poklicne kariere.

Pri **interesnih dejavnostih** se mladi lahko ukvarjajo z dejavnostmi, ki jih zanimajo: obiski prirediteljev, razstav, filmov, pogovori z izbranimi gosti, rekreacijske dejavnosti. Odločajo pa se lahko tudi za vsebine, ki so ožje povezane z dopolnjevanjem projektnih nalog.

Ker je delo projektno, v njem ni klasičnih šolskih metod, učnih programov, ocenjevanja, selekcije. Za to obliko smo se odločili na podlagi dejstev, da mlade, ki imajo s klasičnim šolskim delom slabe izkušnje, lažje pritegnemo z neformalnimi oblikami učenja. Ta oblika dela mladim omogoča, da spoznajo svoje želje in se lažje odločajo ali za nadaljevanje šolanja ali za izbiro zelenega poklica. Hkrati si spet pridobijo izgubljeno samozavest, motivacijo, samospoštovanje, saj sodelujejo v različnih dejavnostih, ki niso tekmovalno usmerjene. Tako lahko vsi doživljajo občutek uspešnosti, koristnosti.

Mentorji se že takoj ob začetku programa posvetijo vsakemu udeležencu, skupaj z njim naredijo individualni načrt, in udeleženec ga skuša med obiskovanjem programa uresničiti. To je načrt za napredek udeleženca na vseh področjih, ne samo na šolskem, temveč tudi na socialnem, motivacijskem in osebnostnem. Je podlaga za izbiro vseh projektnih dejavnosti v programu, kajti le-te naj bi bile opredeljene s cilji, ki so si jih postavili udeleženci v njem.

Mentorji, ki delajo z udeleženci, imajo ustrezno izobrazbo, predpisano z *Odredbo o smeri vodje mentorske skupine in mentorjev v izobraževalnem programu Projektno učenje za mlajše odrasle*. Poleg tega so opravili *Študijski program za izpopolnjevanje mentorjev v Projektnem učenju za mlajše odrasle*, ki obsega približno 200 ur in vsebuje znanje, s katerim lahko mentorji samostojno opravljajo delo v programu: spoznavanje programa PUM, njegovo izpeljevanje, poznavanje značilnosti in potreb ciljne skupine, ki se vključuje v program PUM, uporabljanje aktivnih učnih metod, predvsem projektnega učenja, evalvacija in samoevalvacija.

Mladi, ki se za program odločijo, ga obiskujejo brezplačno, kot brezposelni pa imajo tudi ugodnosti, ki jim pripadajo iz tega statusa.

Financiranje programa je razdeljeno tako, da Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport prispeva dve tretjini denarja, tretjino pa si morajo zagotoviti izvajalske organizacije v lokalni skupnosti ali tistih lokalnih skupnostih, iz katerih se mladi vključujejo v program.

SPREMLJANJE PROGRAMA PUM V ŠOLSLEM LETU 2001/02

Poročilo o izpeljavi programa Projektno učenje za mlajše odrasle (PUM) v šolskem letu 2001/02 je poročilo o spremljanju osmih izpeljav programa PUM, ki so potekale v:

1. Andragoškem zavodu Maribor, Maribor,
2. Izobraževalnem centru MOCIS, Slovenj Gradec,
3. Izobraževalnem centru Memory, Koper,
4. Ljudski univerzi Ajdovščina,
5. Ljudski univerzi Murska Sobota,
6. Ljudski univerzi Radovljica,
7. SKALI, Celje,
8. Zavodu TIN Ljubljana.

Letošnje spremljanje programa obsega splošne podatke o izvajalskih organizacijah, mentorjih in udeležencih, analizirali smo tudi uspešnost v programu glede na temeljne cilje programa.

Za potrebe poročila smo uporabili naslednjo dokumentacijo:

- 88 mesečnih poročil izvajalskih organizacij programa PUM;
- 8 končnih poročil izvajalskih organizacij programa PUM;
- 42 formularjev učnih projektov, ki so jih izpeljale izvajalske organizacije v šolskem letu 2001/02.

1 IZVAJALSKE ORGANIZACIJE

V šolskem letu 2001/02 je program Projektno učenje za mlajše odrasle (PUM) izpeljevalo osem izvajalskih organizacij. Z udeleženci je v vseh osmih izvajalskih organizacijah delalo 28 mentorjev in mentoric.

V **Andragoškem zavodu Maribor** so program PUM izpeljevali vse šolsko leto. V njem so delali trije mentorji in sicer dve mentorici in mentor. V celotnem šolskem letu je program obiskovalo 33 udeležencev, od tega 4 zgolj informativno (v programu so bili le nekaj dni – do enega tedna).

V **Izobraževalnem centru MOCIS** v Slovenj Gradcu so program izpeljevali vse šolsko leto. V njem so delali štiri mentorji, in sicer tri mentorice in mentor. V celotnem šolskem letu je obiskovalo PUM 46 udeležencev, od tega 9 le informativno.

V **Izobraževalnem centru Memory** v Kopru so program izpeljevali vse šolsko leto. V njem so delali trije mentorji in sicer tri mentorice. Med izpeljevanjem programa je obiskovalo PUM 47 udeležencev, od tega 8 samo informativno.

V **Ljudski univerzi Ajdovščina** so program izpeljevali vse šolsko leto. V programu so delali trije mentorji, in sicer dve mentorici in mentor. Med izvajanjem je obiskovalo PUM 31 udeležencev, od tega 3 zgolj informativno.

V **Ljudski univerzi Murska Sobota** so program izpeljevali vse šolsko leto. V programu je delalo pet mentorjev, in sicer dve mentorici in trije mentorji. PUM je v preteklem šolskem letu obiskovalo 36 udeležencev, od tega 2 le informativno.

V **Ljudski univerzi Radovljica** so izpeljevali program vse šolsko leto. Z udeleženci so delale tri mentorice. PUM je v preteklem šolskem letu obiskovalo 33 udeležencev.

V **Skali Celje** so izpeljevali program vse šolsko leto. Z udeleženci so delali trije mentorji, in sicer dve mentorici in en mentor. PUM je v vsem tem času obiskovalo 43 udeležencev, od tega 12 samo informativno.

V **TIN-u** so izpeljevali program vse šolsko leto. Z udeleženci so delale štiri mentorji, in sicer tri mentorice in en mentor, od januarja dalje pa dve mentorici in dva mentorja. V vsem šolskem letu je obiskovalo PUM 50 udeležencev, od tega 15 zgolj informativno.

2 UDELEŽENCI

V vseh osmih izvajalskih organizacijah je v šolskem letu 2001/02 program obiskovalo 319 udeležencev, od tega 53 zgolj informativno, kar pomeni, da so bili v programu do enega tedna. Za vse udeležence v programu bomo prikazali podatke po spolu in starosti, v ostalih analiziranih področjih pa smo zajeli le tiste, ki so program obiskovali dalj časa, teh je bilo 266.

Naslednja preglednica prikazuje udeležence programa PUM po posameznih izvajalskih organizacijah glede na spol in obiskovanje programa.

Preglednica 1: Število udeležencev po posameznih izvajalskih organizacijah glede na spol

Izvajalska organizacija	UDELEŽENCI			INFORMATIVNO VPISANI			SKUPAJ
	Moški	Ženske	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj	Skupaj
Andragoški zavod Maribor	14	15	29	3	1	4	33
Center MOCIS	28	9	37	7	2	9	46
Izobraževalni center Memory	28	11	39	5	3	8	47
LU Ajdovščina	19	9	28	2	1	3	31
LU Murska Sobota	30	4	34	2	0	2	36
LU Radovljica	20	13	33	0	0	0	33
Skala, Celje	19	12	31	5	7	12	43
TIN, Ljubljana	20	15	35	9	6	15	50
SKUPAJ	178	88	266	33	20	53	319

Vir: Evalvacijska dokumentacija programa PUM, ACS, 2002.

Iz preglednice razberemo, da so v programu prevladovali moški, katerih je bilo v programu malo več kot dve tretjini. Tudi bolj podroben pogled po posameznih izvajalskih organizacijah nam kaže, da so le v Mariboru imeli v celotnem šolskem letu približno enako razmerje fantov in deklet, povsod drugje pa so močno prevladovali fantje.

Število udeležencev, ki so PUM obiskovali dalj časa, se giblje med 28 in 39 udeležencev, število udeležencev, ki so bili v programu samo informativno pa se giblje do števila 15 v

Ljubljani, v Radovljici pa ni bil informativno v programu noben udeleženec. Glede na število vseh udeležencev v šolskem letu je bilo informativno vpisanih 16,6 odstotkov udeležencev.

UDELEŽENCI PO STAROSTI

Preglednica 2: Udeleženci po posameznih izvajalskih organizacijah glede na starost

STAROST	AJD	CE	KP	LJ	MB	MS	RAD	SG	SKUPAJ
do 15 let	0	0	0	0	0	0	0	0	0
od 15 do 16 let	5	2	10	6	2	0	0	0	25
od 16 do 17 let	1	2	12	9	2	3	4	1	34
od 17 do 18 let	4	6	6	9	3	3	3	5	39
od 18 do 19 let	1	5	5	3	4	3	7	9	37
od 19 do 20 let	11	6	9	6	1	6	6	4	49
od 20 do 21 let	4	2	3	7	2	4	5	6	33
od 21 do 22 let	1	7	0	5	4	5	2	9	33
od 22 do 23 let	0	4	1	2	2	3	3	5	20
od 23 do 24 let	2	2	0	0	4	4	2	3	17
od 24 do 25 let	2	3	0	1	6	4	0	2	18
od 25 do 26 let	0	4	0	1	3	0	1	0	9
26 let in več	0	0	1	1	0	1	0	2	5
SKUPAJ	31	43	47	50	33	36	33	46	319

Vir: Evalvacijska dokumentacija programa PUM, ACS 2002

Preglednica kaže, da je bilo največ udeležencev v preteklem šolskem letu starih od 19 do 20 let, sledi kategorija od 17 do 18 let, nato od 18 – 19 let. Najmanjše število udeležencev je bilo starih 25 let in več, manjše število pa je tudi mlajših udeležencev med 15 in 16 letom. Največ udeležencev v tej starosti je tudi letos obiskovalo PUM v Kopru.

Če te podatke primerjamo s podatki iz šolskega leta 2000/01 vidimo, da je bila takrat prevladujoča starost udeležencev med 18 in 20 letom, nato pa sledijo udeleženci stari 21 in 22 let. Medtem ko v šolskem letu 2001/02 prevladuje kategorija 19 – 20 let, nato 17 – 18 let, torej so bili v večjem številu malo mlajši udeleženci.

Je pa starost udeležencev težje primerjati, kajti za leto 2000/01 smo zbirali podatke o starosti po posameznih letih, za leto 2001/02 pa po dveletnih kategorijah.

UDELEŽENCI PO IZOBRAZBI

Sledeča preglednica prikazuje podatke, kateri letnik formalnega izobraževanja in izobraževalni program so udeleženci obiskovali pred vključitvijo v PUM. Za nekaj udeležencev nimamo podatkov o programu, zato je zabeležena šola, katero so obiskovali.

Prikazujemo le podatke o formalnem izobraževanju tistih udeležencev, ki so PUM obiskovali dalj časa in ne le informativno, to je za 266 udeležencev.

Preglednica 3: Število udeležencev glede na izobraževanje in letnik končanega šolanja

Naziv programa	1. letnik	2. letnik	3. letnik	4. letnik	Končal/a	Drugo	Skupaj
Osnovna šola						50	50
Osnovna šola s prilagojenim programom						1	1
Obdelovalec lesa	1	1					2
Obdelovalec kovin	3	1			1		5
Pomočnik peka	2						2
Pomožna šivilja		1					1
Pomočnik mesarja	1						1
Gradbinec	1						1
Strojništvo - skrajšani program	2						2
Pomočnik električarja			1				1
Kuhar - natakar	1	1					2
Pek	1	1					2
Živilec – slaščičar	1						1
Prometni tehnik - šofer	1						1
Avtomehanik	5	1	3				9
Elektrikar elektronik	3	1	3				7
Šivilja – krojač	2	2	2				6
Mizar			1		1		2
Mizar - tapetnik			2				2
Zidar	1						1
Telefonist			1				1
Trgovec	4	7	2				13
Natakar	5	1	2				8
Trgovec - prodajalec	3	1					4
Frizer	2	1	3				6
Gradbinec II			1				1
Slaščičar, konditor	1		1				2
Mehanik vozil in voznih sredstev	3						3
Poslovni tajnik	4	1	1				6
Strojnik	1						1
Inštalater	1						1
Oblikovalec kovin	2	3	1				6
Avtoklepar	1		2				3
Slaščičar		1	1				2
Prodajalec	3		1				4
Podjetniško poslovanje	2		1				3
Gostinec	2	2					4
Keramik			1				1

Vzdrževanje vozil in voznih sredstev			1				1
Kmetovalec - gospodinjec			1				1
Kuhar	3	3	2	1			9
Vrtnarski tehnik	1						1
Tehnik gostinskih storitev					1		1
Zobotehnik			1				1
Elektrotehnik - elektronik	2	1	1	2			6
Elektrotehnik - računalniški tehnik	1						1
Elektro tehnik			1				1
Elektrotehnik - energetik	1		1				2
Zdravstveni tehnik	3		1				4
Upravni tehnik				1			1
Administrativni tehnik		1					1
Turistični tehnik			2	1			3
Upravno administrativni tehnik			1				1
Računalniški tehnik		1	1				2
Grafični tehnik	1						1
Živilski tehnik	1						1
Gostinski tehnik				1			1
Aranžerski tehnik	1						1
Kemijski tehnik	1						1
Strojni tehnik		2	1	1			4
Ekonomski tehnik	4	5	3	3			15
Ekonomsko komercialni tehnik		1		1			2
Živilski tehnik (3+2)				1			1
Podjetniško poslovanje (3+2)	2		1				3
Splošna gimnazija	4	1	4	7			16
Umetniška gimnazija				1			1
Športna gimnazija		2					2
Tehniška gimnazija	3						3
Srednja šola za oblikovanje in fotografijo		1					1
Srednja trgovska šola	1						1
Vrtnarska šola Celje		1					1
Fakulteta: Geografija in slovenščina	1						1
Fakulteta: Socialno delo	1						1
Fakulteta: Angleščina in zgodovina	1						1
Fakulteta: Doktor stomatologije		1					1
Ni podatkov						3	3
SKUPAJ	91	46	52	20	3	54	266

Vir: Evalvacijska dokumentacija programa PUM, ACS 2002

Največje število udeležencev je pred prihodom v program PUM obiskovalo prvi letnik srednješolskega izobraževanja – 91 udeležencev oz. 34 odstotkov. Sledijo udeleženci, ki smo jih razvrstili pod kategorijo drugo - večina od njih je obiskovala osnovno šolo – kar 51 oz. četrtina je takšnih. Skoraj četrtina udeležencev je izobraževanje prekinila v tretjem letniku srednje šole (52 udeležencev), 17 odstotkov pa jih je izobraževanje prekinilo v drugem letniku.

Če podrobneje pogledamo vrsto formalnega izobraževanje, vidimo, da je največ udeležencev obiskovalo srednje poklicne šole; program trgovec, avtomehanic, kuhar. Sledijo programi srednjega strokovnega in srednjega splošnega izobraževanja; 19 udeležencev je prihajalo iz gimnazijskega izobraževanja (splošna, športna in umetniška gimnazija), 15 iz izobraževanja za ekonomskega tehnika. Kot smo že navedli, pa je zelo visoko število udeležencev prišlo v program s končano ali nedokončano osnovno šolo. Je pa nižje število udeležencev, ki so pred prihodom v program obiskovali nižje poklicno izobraževanje. Nekaj udeležencev pa je bilo pred prihodom v PUM že vključenih v univerzitetni študij.

3 IZPELJAVA PROGRAMA PUM V ŠOLSLEM LETU 2001/02

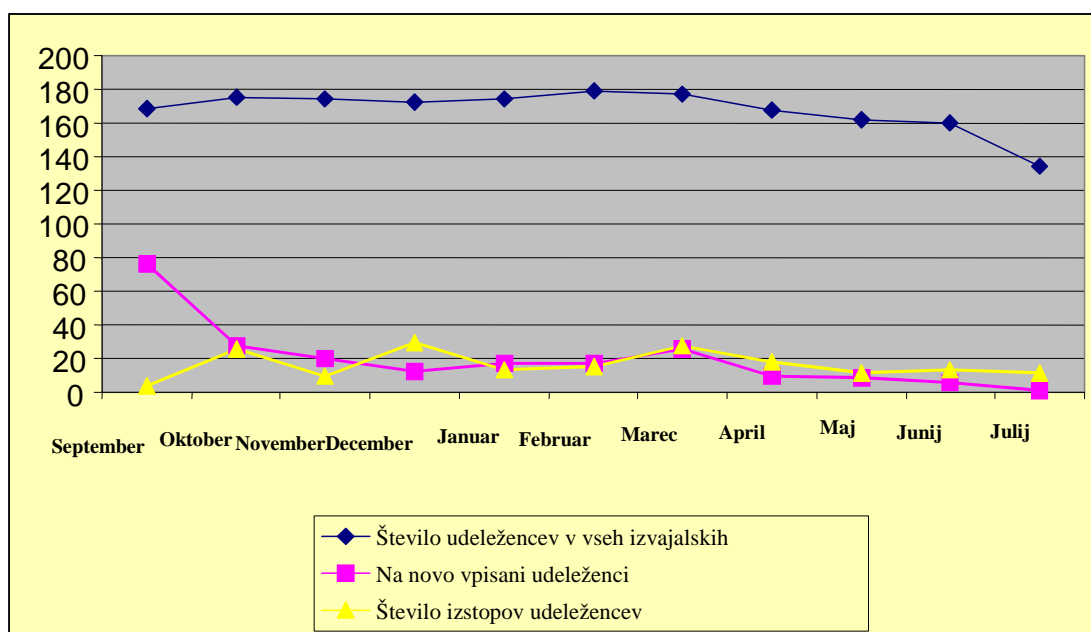
V naslednjem poglavju bomo naprej predstavili udeležence glede na njihovo navzočnost v programu; analiza zajema udeležence glede na navzočnost po posameznih mesecih, število udeležencev, ki so se vključili v program med mesecem, in število tistih, ki so izobraževanje po tem programu opustili.

Sledijo podpoglavja, ki predstavljajo analizo projektne dela v izpeljavah programa v šolskem letu 2001/02. Podrobneje smo analizirali vse projektno delo: izbirno projektno delo, produkcijsko projektno delo in interesne dejavnosti, analizirali pa smo tudi animacijske dejavnosti, ki so jih uresničevale izvajalske organizacije.

3.1 UDELEŽENCI PO NAVZOČNOSTI V PROGRAMU

V naslednjem podpoglavju bomo prikazali navzočnost udeležencev v PUM in sicer njihovo število po posameznih mesecih, število na novo vpisanih po posameznih mesecih in število tistih, ki so izobraževanje po tem programu med mesecem opustili.

Graf 1: Število udeležencev v vseh izvajalskih organizacijah po posameznih mesecih, število udeležencev, ki so se na novo vključili v PUM ter število udeležencev, ki so program zapustili

Vir: evalvacijska dokumentacija programa PUM, ACS 2002

Vidimo, da je bilo število udeležencev vse mesece približno enako, od septembra do maja se je gibalo med 168 in 179, junija pa se je znižalo na 160 udeležencev, predvidevamo, da zaradi zaključevanja obiskovanja programa udeležencev, julija pa je bilo skupno število udeležencev 134.

Najvišje število na novo vpisanih udeležencev je bilo v septembru 2001 in sicer 78; to je bil čas, ko so izvajalci v septembru pričeli z delom in so udeleženci šele prihajali v program. Od

oktobra do marca se je število na novo vpisanih udeležencev gibalo med 12 in 28 udeleženci, aprila pa se je število zmanjšalo na 10 in se je manjšalo vse do julija, ko se je v PUM vpisal samo en udeleženec.

Število udeležencev, ki so iz programa izstopili, je bilo najvišje decembra in sicer je izstopilo 30 udeležencev, marca jih je izstopilo 28, oktobra pa 26; slednje število lahko povežemo s septembrskim visokim številom na novo vpisanih udeležencev; domnevamo, da so to bili samo informativno vpisani udeleženci, ki so bili v PUM le nekaj dni, potem pa se za obiskovanje niso odločili, za nekatere od njih pa so mentorji presodili, da vključitev ni smiselna. Ostale mesece se je število izstopov gibalo od 15 do 19 udeležencev.

3.2 ANALIZA PROJEKTNEGA DELA

Temeljna metoda v projektne učenju za mlajše odrasle je projektno delo, njegova poglobljena značilnost pa, da temelji na interesih udeležencev. Sami izberejo temo projekta, skupaj z mentorji izdelajo načrt, določijo metode dela, učne vire in operativne cilje.

Organizacija projektne učenja se začne z opredelitvijo načrta, ki vsebuje:

- izvedbene in izobraževalne cilje projekta,
- izvedbene vsebine projekta,
- izobraževalne vsebine, pri katerih so posebej opredeljene tudi učne metode ter izvajalci in viri za izpeljavo;
- časovni načrt izpeljave projekta,
- finančno konstrukcijo,
- načrt evalvacije.

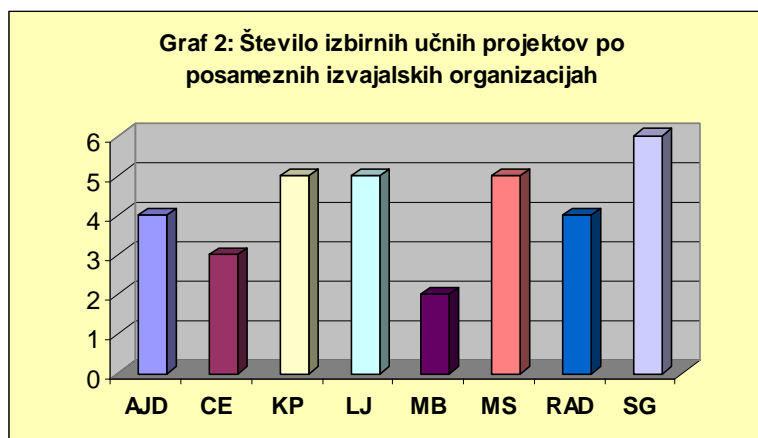
Pri izbirnem in produkcijskem delu sta v projektne načrtu posebej opredeljena še načrt sodelovanja z organizacijami in posamezniki iz lokalnega okolja in način predstavitve dosežkov projekta.

V nadaljevanju bomo predstavili bistvene značilnosti vseh izpeljanih izbirnih, produkcijskih projektov, interesnih dejavnosti in pa tudi animacijske dejavnosti v preteklem šolskem letu.

IZBIRNO PROJEKTNO DELO

Vsebina izbirnega projektne dela temelji na interesih in aktualnih učnih potrebah udeležencev. Bistvena značilnost izbirnega projektne dela je, da temelji na interesih in aktualnih učnih potrebah udeležencev programa. Projekti trajajo predvidoma od enega do treh mesecev, pri njih pa sodelujejo vsi udeleženci. Zanje je značilno, da jih izpelje posamezna učna skupina samo enkrat. Ob skupnem cilju omogoča izbirno projektne delo zadovoljevanje individualnih interesov vsakega posameznika in uresničuje čim več raznovrstnih izobraževalnih ciljev. Delo se porazdeli po manjših skupinah, ob koncu pa ga predstavijo v okolju.

Naslednji graf prikazuje število izvedenih izbirnih učnih projektov po posameznih izvajalskih organizacijah. Število izvedenih izbirnih projektov se je gibalo med dvema in šestimi projekti.

Vir: Evalvacijska dokumentacija programa PUM, ACS 2002

Izbirni učni projekti po posameznih izvajalskih organizacijah

V nadaljevanju bomo na kratko prikazali posamezne izbirne učne projekte, njihovo trajanje ter glavne dosežke.

1. Ljudska univerza Ajdovščina

V LU Ajdovščina so v preteklem šolskem letu izpeljali štiri izbirne učne projekte.

Naslov projekta	Ptičje krmilnice
Trajanje:	en mesec in pol
Dosežki:	izdelava ptičjih krmilnic, njihova postavitve v parku, spremljajoča prireditve.

Naslov projekta	PUM – novoletna smreka
Trajanje:	dva meseca
Dosežki:	priprava kulturno zabavnega programa, organizacija srečelova z lastnimi izdelki, okrasitev novoletne smreke, animacija mimoidočih.

Naslov projekta	PUMZIJA
Trajanje:	dva meseca in pol
Dosežki:	ilustracija že napisanih literarnih del udeležencev, grafično oblikovanje knjige, ureditev zapuščenih prostorov vojašnice, program ob izidu knjige.

Naslov projekta	Gradovi na Vipavskem
Trajanje:	dva meseca
Dosežki:	učenje fotografiranja, fotografiranje gradov, uokvirjenje slik, postavitve razstave, izvedba spremljajočega programa na otvoritvi razstave.

2. Skala Celje

V Celju so v preteklem šolskem letu izpeljali tri izbirne učne projekte.

Naslov projekta:	Knjižnica
Trajanje:	tri mesece
Dosežki:	ureditev knjižnice, spoznavanje razporeditve knjig v knjižnici, spodbujanje branja.

Naslov projekta:	Urejanje prostorov
Trajanje:	tri mesece
Dosežki:	ureditev prostorov za bivanje po lastnih zamislih, spodbujanje ustvarjalnosti.

Naslov projekta:	Mladi za mlade
Trajanje:	sedem mesecev
Dosežki:	spoznavanje novih načinov zabave, navajanje na učinkovito izrabo prostega časa, spodbujanje ustvarjalnosti in odgovornosti.

3. Izobraževalni center Memory, Koper

V izobraževalnem centru Memory v Kopru so v preteklem šolskem letu izpeljali 5 izbirnih učnih projektov.

Naslov projekta:	Ureditev prostora
Trajanje:	dva meseca
Dosežki:	funkcionalna ureditev pumovske učilnice, njena predstavitev staršem udeležencev.

Naslov projekta:	Pust
Trajanje:	en mesec
Dosežki:	izdelava pustnih mask, njihova razstava ter javna predstavitev.

Naslov projekta:	Eko projekt – Dan zemlje
Trajanje:	dva meseca
Dosežki:	manifestacija z namenom ekološkega osveščanja javnosti, likovno ustvarjanje.

Naslov projekta:	PUM video Koper
Trajanje:	pet mesecev
Dosežki:	snemanje ter izdelava filma Dan zemlje, javna predstavitev.

Naslov projekta:	PUM časopis
Trajanje:	dva meseca
Dosežki:	izdelan časopis ter njegova predstavitev na javni prireditvi.

4. Zavod Tin, Ljubljana

V Ljubljani so v preteklem šolskem letu uresničili pet izbirnih učnih projektov.

Naslov projekta:	UNICEF
Trajanje:	dva meseca
Dosežki:	poslikano Unicefo-ovo obzidje, osvojeni tehniki poslikave zidu in izdelave mozaika, uspešno sodelovanje z Unicefom.

Naslov projekta:	Gledališka predstava
Trajanje:	šest mesecev
Dosežki:	sedem izvedenih predstav, objave v medijih, novo znanje in izkušnje, uspešno timsko delo ekipe 25 članov, prepoznavnost v lokalnem okolju.

Naslov projekta:	Novoletni projekt
Trajanje:	en mesec
Dosežki:	razni izdelki, voščilo vsem zunanjim sodelavcem, ustvarjanje prazničnega vzdušja, pridobitev znanj novih tehnik.

Naslov projekta:	Ekološki projekt
Trajanje:	dva meseca
Dosežki:	osveščanje udeležencev in meščanov, tematski izdelki; zloženka, video, oblačila, uspela degustacija zdrave prehrane na stojnici.

Naslov projekta:	Mladinska izmenjava na Danskem
Trajanje:	štiri mesece
Dosežki:	obisk mladih na Dansko, nova spoznanja, izmenjava kulturnih posebnosti.

5. Andragoški zavod Maribor

Andragoški zavod Maribor je v preteklem šolskem letu izpeljal dva izbirna učna projekta.

Naslov projekta:	Snemanje pesmi »Pusti sanja pod nebo«
Trajanje:	dva meseca
Dosežki:	posnet CD s pesmijo, izdelava besedila, priprava na izvedbo ter snemanje v studiu.

Naslov projekta:	Snemanje videospota
Trajanje:	dva meseca
Dosežki:	posnet vidospot za že posneto pesem, animacija lokalnih medijev za predstavitev.

6. Ljudska univerza Murska Sobota

V Ljudski univerzi so v preteklem šolskem letu 2001/02 izpeljali pet izbirnih učnih projektov.

Naslov projekta:	Obdarovanje in okraševanje
Trajanje:	en mesec in pol
Dosežki:	izdelani plakat, voščilnice, okraski, darila ter aranžmaji, obdarovanje ter razstava izdelkov.

Naslov projekta:	Pomlad je tu
Trajanje:	dva meseca in pol
Dosežki:	izdelava izdelkov za Dan žena ter Materinski dan, njihova razstava skupaj s Študijskim krožkom Tišina.

Naslov projekta:	Pust
Trajanje:	en mesec
Dosežki:	izdelava pustnih mask ter oblek, sodelovanje na mestni pustni prireditvi.

Naslov projekta:	Ureditev kmetije
Trajanje:	deset mesecev
Dosežki:	urejanje okolice, vrta, klubskega prostora.

Naslov projekta:	Časopis
Trajanje:	dva meseca in pol
Dosežki:	oblikovanje prispevkov, oblikovanje časopisa, javna predstavitev na zaključni prireditvi.

7. Ljudska univerza Radovljica

V LU Radovljica so v preteklem šolskem letu uresničili štiri izbirne učne projekte.

Naslov projekta:	Postavljanje pravil
Trajanje:	pol meseca
Dosežki:	vzpostavljanje pogojev za delo, razmejitev odgovornosti, homogenost skupine, zavedanje posledic lastne odločitve, oblikovanja pravil.

Naslov projekta:	Teden preventive: »Moj šolski dan brez alkohola«
Trajanje:	en mesec in pol
Dosežki:	odrska predstava »Flaškon«, oblikovanje plakata, sodelovanje v tedenski akciji Lokalne akcijske skupine, promocija PUM-a, delavnice na temo odvisnosti, ogled Urada vlade RS za droge, povezovanje mladine v lokalni skupnosti, promocija duševnega zdravja.

Naslov projekta:	»Kekec se vrača«
Trajanje:	pet mesecev
Dosežki:	posneti film ter fotografska razstava, izdelava filma, pisanje scenarija, priprava razstave, javna predstavitev.

Naslov projekta:	Mladinska izmenjava z Nizozemsko
Trajanje:	tri mesece
Dosežki:	spoznavanje druge dežele, desetdnevno bivanje na Nizozemskem.

8. Mocis, Slovenj Gradec

V Slovenj Gradcu so v preteklem šolskem letu izpeljali šest izbirnih projektov.

Naslov projekta:	Film
Trajanje:	pet mesecev
Dosežki:	izdelava scenarija ter druge aktivnosti, potrebne za izdelavo filma, film zaradi finančnih težav ni bil posnet.

Naslov projekta:	Humanitarna akcija »Pomagajmo Mileni Močivnik«
Trajanje:	tri mesece
Dosežki:	zbiranje pasje hrane, njena predaja Močivnikovi, zbujanje čuta solidarnosti.

Naslov projekta:	Pustne maske
Trajanje:	en mesec
Dosežki:	izdelava pustnih mask ter organizacija razstave v Mercatorju.

Naslov projekta:	Poslikava majic
Trajanje:	dva meseca in pol
Dosežki:	poslikane majice, spoznavanje različnih materialov, učenja vztrajnosti pri delu.

Naslov projekta:	Piknik
Trajanje:	pol meseca
Dosežki:	organizacija in izvedba piknika po zastavljenem načrtu, z izvedbo družabnih iger in ostalih aktivnosti.

Naslov projekta:	Razstava slik
Trajanje:	en teden
Dosežki:	oblikovanje razstave, njena postavitve na gimnaziji, pozitivno mnenje dveh akademskih slikarjev.

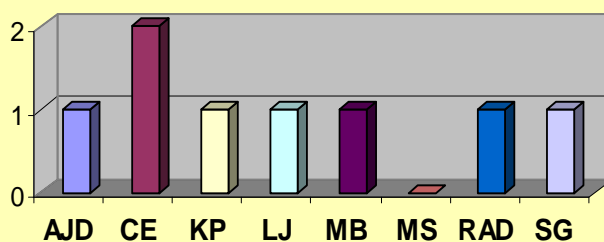
PRODUKCIJSKO PROJEKTNO DELO

Produksijsko projektno delo je usmerjeno v spoznavanje novih načinov ustvarjalnosti, uporabe energijsko manj zahtevnih tehnologij, ki so okolju prijazne, razvijanje možnosti za oživljanje starih in izumirajočih obrtnih tehnologij in izdelavo predmetov, značilnih za lokalno okolje. V produktijsko projektno delo lahko uvrstimo tudi različne storitve, ki jih skupine stalno izvajajo za okolje.

Za takšno delo je bistveno, da ima značilnosti produkcije, torej stalne, v postopkih ali v izdelkih ponavljajoče se tedenske organizacije dejavnosti, kot jo predvideva kurikulum. Dejavnost ni časovno omejena, temveč traja vse šolsko leto ali dlje. Izdelki se med seboj lahko razlikujejo, vendar so narejeni po enotnih tehnoloških in izvedbenih postopkih. Posamezna učna skupina ima lahko isti čas na voljo več produktijskih projektov, vendar pa je, kar zadeva organizacijo produkcije posameznega udeleženca, mogoče pričakovati, da se bo posameznik ukvarjal predvsem z eno obliko produkcije. Število produktijskih projektov je prepuščeno posamezni organizaciji, vendar pa mora ta hkrati zagotoviti, da bo vsak produktijski projekt potekal vse leto.

V izvajalskih organizacijah je produktijskih učnih projektov manj kot izbirnih. Razlogi za to so predvsem finančne narave, saj so po navadi za produktijsko učno delo potrebni različni tehnološki pripomočki in stroji, ti pa so dragi, zato jih izvajalske organizacije ponavadi ne morejo kupiti. Tudi v preteklem šolskem letu je bilo tako, saj so v večini izvajalskih organizacij izvedli en produktijski projekt, le v Celju so izvedli dva, v Murski Soboti pa se tovrstnih projektov niso lotevali. Izvedene produktijske projekte prikazuje tudi naslednji graf.

Graf 3: Število produkcijskih projektov po posameznih izvajalskih organizacijah

Vir: evalvacijska dokumentacija programa PUM, ACS 2002

Produkcijsko projektno delo po posameznih izvajalskih organizacijah

V nadaljevanju bomo prikazali izvedene produkcijske projekte, njihovo trajanje ter bistvene dosežke.

1. Ljudska univerza Ajdovščina

Naslov projekta:	Kreativno pisanje
Trajanje:	eno leto
Dosežki:	pisanje tekstov pod vodstvom pisatelja, diskusije, lekture ter urejanje besedil, javna predstavitev je potekala ob izidu knjige z besedili tekstov.

2. Skala, Celje

Naslov projekta:	Kuhinja
Trajanje:	osem mesecev
Dosežki:	načrtovanje priprave hrane, spodbujanje odgovornosti za skupino, usvajanje osnovnih načel kuhanja.

Naslov projekta:	Božično novoletni sejem
Trajanje:	tri mesece
Dosežki:	priprava izdelkov za prodajo, spodbujanje ustvarjalnosti, spodbujanje natančnosti pri delu.

3. Izobraževalni center Memory, Koper

Naslov projekta:	Bambus
Trajanje:	dva meseca
Dosežki:	izdelki projekta: bambus, zavesa, polici, individualni izdelki, javna predstavitev projekta na sejmu.

4. Zavod TIN, Ljubljana

Naslov projekta:	Popravilo prtov in halj za gostinsko podjetje Sodexho
Trajanje:	dva meseca
Dosežki:	pridobitev osnovnega znanja šivanja, spoštovanje dogovora, dogovor za dolgoročno sodelovanje, pogostitev za 30 ljudi.

5. Andragoški zavod Maribor

Naslov projekta:	Valentinovo
Trajanje:	dva meseca
Dosežki:	ustvarjanje, izdelovanje izdelkov za Valentinovo, njihova predstavitev, prodaja.

6. Ljudska univerza Radovljica

Naslov projekta:	Ustvarjamo
Trajanje:	tri mesece
Dosežki:	izdelovanje novoletnih čestitk, ročna izdelava papirja, dekoracija, sodelovanje na Miklavževem sejmu.

7. MOCIS Slovenj Gradec

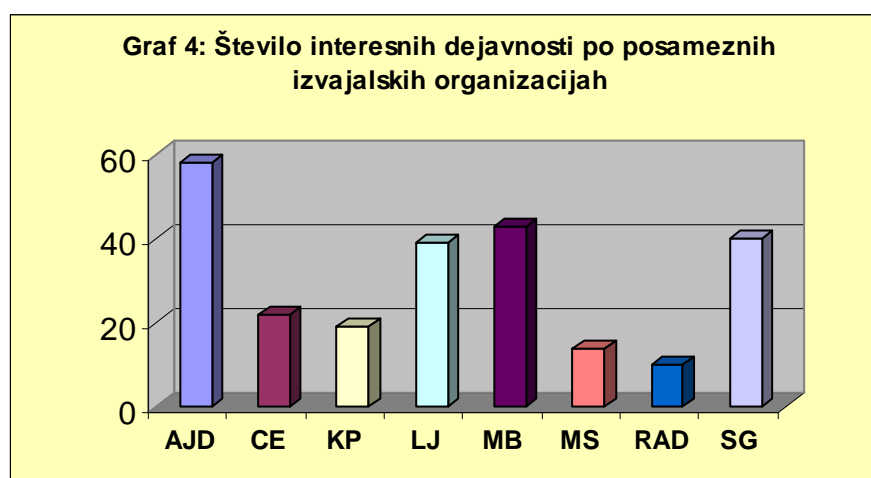
Naslov projekta:	Časopis
Trajanje:	pet mesecev
Dosežki:	oblikovanje besedil, grafično izdelovanje časopisa, izdaja ter predstavitev časopisa.

INTERESNE DEJAVNOSTI

Interesne dejavnosti se smiselno povezujejo z vsebinami, ki jim skupina udeležencev med potekom programa sledi, vendar jih ni mogoče izpeljati ob drugih programskih možnostih. Njihova vsebina je lahko ožje povezana z dopolnjevanjem projektnih nalog, lahko pa imajo motivacijske, animacijske ali sprostitvene učinke.

V vseh izvajalskih organizacijah so se v šolskem letu 2001/02 precej ukvarjali z interesnimi dejavnostmi. Po vsebini, trajanju in številu sodelujočih udeležencev so se zelo razlikovale.

Naslednji graf prikazuje izpeljanih interesnih dejavnosti po posameznih izvajalskih organizacijah.

Vir: Evalvacijska dokumentacija programa PUM, ACS 2001

Vsebinsko interesnih dejavnosti v posameznih izvajalskih organizacijah lahko razvrstimo v sledeče kategorije:

- športne dejavnosti,
- umetniške dejavnosti,
- ogledi tematskih filmov in pogovori,
- tematske delavnice,
- kuharske dejavnosti,
- razni izleti in ogledi,
- obiski kulturnih ustanov, kina,
- ustvarjalne delavnice, ročne spretnosti,
- pogovori z različnimi gosti,
- tečaji, krožki,
- dejavnosti, povezane z računalništvom,
- predavanja in delavnice, povezane z zdravjem in načinom življenja, ipd.

Navedene interesne dejavnosti so potekale v večjem ali manjšem obsegu skoraj v vseh izvajalskih organizacijah. Trajale so zelo različno dolgo. Nekatere – predvsem obiski kulturnih ustanov, izleti, ogledi, gostje – so bile enodnevne, razni tečaji, ustvarjalne delavnice in umetniške dejavnosti pa so po večini trajali dlje - ali nekaj dni skupaj, ali pa enkrat ali dvakrat na teden, toda dalj časa.

Pri izvajalcih, kjer je število interesnih dejavnosti nižje in tudi pri ostalih smo opazili, da so bile te kontinuirane; mentorji so jih izvajali v daljšem časovnem obdobju ali pa celotno šolsko leto; enkrat ali dvakrat na teden v daljšem časovnem obdobju so potekali predvsem razni tečaji, pa tudi umetniške dejavnosti, ogledi filmov in pogovori o tem ter športne dejavnosti.

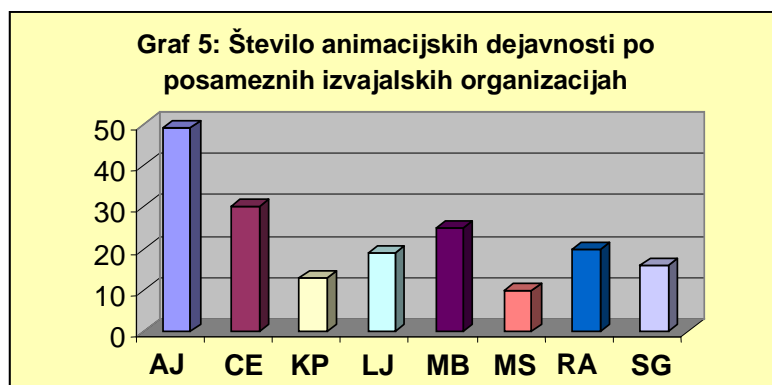
ANIMACIJSKE DEJAVNOSTI

Zelo pomemben del programa PUM so animacijske dejavnosti. Njihov temeljni namen sta animiranje potencialnih udeležencev in predstavitev programa. Animacija je nenehna spremljevalka vseh dejavnosti in je izredno učinkovita; to se pokaže posebno pri predstavitvah projektov, ki potekajo po navadi javno.

Dejavnosti na tem področju so zelo raznolike, predvsem stiki z mediji: s televizijo, radiom in časniki. Pri tem imajo zelo pomembno vlogo lokalni mediji, saj so ena poglobitnih spodbud za morebitne nove udeležence. S programom se poleg medijev seznanijo tudi različne institucije in organizacije: šole, centri za socialno delo, svetovalni center, policija, razna združenja in nevladne organizacije. Tako se ljudje, ki delajo v teh organizacijah, podrobneje seznanijo s programom in ga predlagajo svojim uporabnikom kot eno od mogočih rešitev. Uporabnike teh ustanov mentorji animirajo tudi neposredno.

Vse izvajalske organizacije veliko naredijo za animacijo, posebno ob začetku izpeljave programa, ko izvajalci animirajo potencialne udeležence.

Naslednji graf prikazuje število izvedenih animacijskih dejavnosti po posameznih izvajalskih organizacijah.

Vir: Evalvacijska dokumentacija programa PUM, ACS 2001

Najvišje število animacijskih dejavnosti so izvedli mentorji v Ajdovščini; 49 v celotnem šolskem letu, sledi Celje s 30 animacijskimi dogodki ter Maribor z 25. Pri ostalih izvajalcih se število giblje med 10 in 19 dogodki.

Pri natančnejšem pregledu vsebine animacijskih dejavnosti ter načinu promocije programa PUM smo ugotovili, da nekatere izvajalske organizacije izvajajo animacijo v daljšem časovnem obdobju v določenih medijih oz. v določenih strokovnih institucijah (npr. večkrat mesečno v časopisu, večkrat mesečno sodelovanje z določeno strokovno institucijo). S tem razlogom lahko povežemo tudi v nekaterih izvajalskih organizacijah manjše skupno število animacijskih dejavnosti.

4 DOSEŽKI UDELEŽENCEV

Temeljni cilj programa je pomagati udeležencem pri pridobivanju izkušenj in znanja, ki bi jim omogočili uspešno nadaljevanje izobraževanja ali izbrano poklicno kariero. Poleg tega je zelo pomemben napredek udeležencev tudi pri pridobivanju funkcionalnega znanja in spretnosti, pozitivnih izkušenj učenja in izdelavi poklicne ali zaposlitvene strategije.

Dosežke udeležencev smo razdelili glede na izobraževanje in zaposlitev. Pri izobraževanju smo udeležence spremljali po dosežkih v formalnem izobraževanju (pridobitev izobrazbe, nadaljevanje šolanja v začetem, a prekinjenem izobraževanju ter nadaljevanje šolanja v novo izbranem izobraževanju) ter po dosežkih v neformalnem izobraževanju. Pri zaposlitvi pa smo udeležence spremljali glede na redno ali honorarno zaposlitev. Udeležence pa smo spremljali tudi glede na dosežke v formalnem izobraževanju ter pridobitvi zaposlitve hkrati.

Naj ponovimo, da smo v analizo zajeli 266 udeležencev, to je tistih, ki so program obiskovali dalj časa in ne zgolj informativno.

Sledeča preglednica prikazuje dosežke udeležencev na področju formalnega izobraževanja.

Preglednica 4: Dosežki udeležencev v formalnem izobraževanju

FORMALNO IZOBRAŽEVANJE	
DOSEŽKI (OB IZSTOPU IZ PUM)	ŠT. UDEL.
1. Zaključek šolanja – pridobitev izobrazbe (formalne)	
Osnovnošolske	11
Nižje poklicne	1
Srednje poklicne	5
Srednje strokovne	2
Srednje splošne	2
Drugo	0
SKUPAJ	21
2. Nadaljevanje izobraževanja v začetem, a prekinjenem izobraževanju	
Osnovnošolsko	27
Nižje poklicno	8
Srednje poklicno	24
Srednje strokovno	27
Srednje splošno	3
Drugo: Višja/visoka šola	3
SKUPAJ	92
3. Nadaljevanje izobraževanja v novo izbrani smeri	
Nižje poklicno	9
Srednje poklicno	19
Srednje strokovno	19
Srednje splošno	2
Drugo: Višja/visoka šola	4
SKUPAJ	53
SKUPAJ	166

Vir: evalvacijska dokumentacija programa PUM, ACS 2002

Iz preglednice lahko razberemo, da je 166 udeležencev, to je kar **62,5 odstotka udeležencev** doseglo uspeh na področju formalnega izobraževanja. To je zelo visok odstotek glede na značilnosti udeležencev, ki prihajajo v program PUM. Če to število primerjamo s celotnim številom udeležencev, tudi informativno vpisanimi, potem je ta odstotek nižji in sicer 52 odstotkov. Glede na vse dosedanje izvedbe programa PUM pa je ta odstotek najvišji, v preteklih šolskih letih se je gibal okoli 40 odstotkov.

Največ – 92 udeležencev je izobraževanje nadaljevalo v smeri, katero so opustili pred prihodom v program, 53 udeležencev je izobraževanje nadaljevalo v novo izbrani smeri, 21 udeležencev pa si je v času obiskovanja programa pridobilo formalno izobrazbo – 11 osnovnošolsko, 1 nižjo poklicno, 5 srednjo poklicno in 2 srednjo strokovno in 2 srednjo splošno.

Sledeča preglednica pa nam prikazuje dosežke udeležencev na področju neformalnega izobraževanja.

Preglednica 5: Dosežki udeležencev v neformalnem izobraževanju

NEFORMALNO IZOBRAŽEVANJE	
DOSEŽKI (OB IZSTOPU IZ PUM)	ŠT. UDEL.
Jezikovna izobraževanja	19
Računalniška izobraževanja	66
Drugo: šoferski izpit, retorika, CPP, Posta	39
SKUPAJ	124

*Drugo: šoferski izpit, retorika, tečaj cestno prometnih predpisov, postavljanje ciljev, karate, mladinska izmenjava, ipd.

Vir: evalvacijska dokumentacija programa PUM, ACS 2002

Iz preglednice lahko razberemo, da so izvajalci v PUM vključevali tudi neformalno izobraževanje, predvsem v organizirani obliki. Največje število neformalnega izobraževanja je bilo s področja računalništva, sledijo razni tečaji in delavnice, povezane s posameznimi udeleženci, 19 udeležencev pa je obiskovalo ter zaključilo jezikovno izobraževanje.

Naslednja preglednica nam prikazuje dosežke udeležencev na področju zaposlitve in sicer redne in honorarne.

Preglednica 6: Dosežki udeležencev na področju zaposlitve

ZAPOSLITEV	
DOSEŽKI (OB IZSTOPU IZ PUM)	ŠT. UDEL.
Redna zaposlitev	11
Honorarna zaposlitev	28
Drugo: javna dela	6
SKUPAJ	45

Vir: evalvacijska dokumentacija programa PUM, ACS 2002

Število udeležencev, ki so v času obiskovanja dobili redno ali honorarno zaposlitev je 45, to je približno 17 odstotkov udeležencev, ki so obiskovali PUM. Največ od njih si je poiskalo

honorarno zaposlitev, predvidevamo, da je to večinoma delo preko študentskega servisa. Sledi redna zaposlitev, katero je dobilo 11 udeležencev, nekaj – 6 pa jih je dobilo zaposlitev v okviru javnih del.

Spremljali smo tudi dosežke udeležencev tako na področju izobraževanja kot tudi na področju zaposlitve. Rezultate prikazuje naslednja preglednica.

Preglednica 7: Dosežki udeležencev na področju zaposlovanja in izobraževanja

FORMALNO IZOBRAŽEVANJE IN ZAPOSILITEV	ŠTEVILO UDELEŽENCEV	
	REDNA ZAPOSILITEV	HONORARNA ZAPOSILITEV
DOSEŽKI - PRIDOBLENA IZOBRAZBA (OB IZSTOPU IZ PUM)		
Osnovnošolska	0	3
Nižja poklicna	0	2
Srednja poklicna	3	4
Srednja strokovna	1	2
Srednja splošna	0	0
Drugo	0	0
SKUPAJ	4	11

Vir: Evalvacijska dokumentacija programa PUM, ACS, 2002.

Petnajst udeležencev je doseglo hkrati dosežek na področju formalnega izobraževanja in pridobitve zaposlitve. Teh udeležencev je razumljivo manjše število, kajti večina je bila usmerjena v nadaljevanje izobraževanja, ne pa hkrati tudi v iskanje zaposlitve.

Preglednica 8 pa prikazuje število udeležencev, ki na področju izobraževanja in zaposlitve niso dosegli nobenega cilja.

Preglednica 8: Število udeležencev, ki ob izstopu iz programa niso dosegli ciljev na področju izobraževanja ali zaposlitve

ŠTEVILO UDELEŽENCEV, KI OB IZSTOPU IZ PUM NISO DOSEGLI NOBENIH CILJEV NA PODROČJU	ŠT. UDEL.
SKUPAJ	40

Vir: Evalvacijska dokumentacija programa PUM, ACS 2002

Število udeležencev, ki niso dosegli nobenega od ciljev formalnega izobraževanja ali zaposlitve je 40, to je 15 odstotkov vseh udeležencev. Pri tem so mentorji navajali, da so med razlogi za nedoseganje ciljev tudi objektivni: služenje vojaškega roka, nosečnost, zdravljenje odvisnosti od drog, ipd.

OSEBNOSTNOSOCIALNO PODROČJE

Mentorji so ob zaključku šolskega leta podali tudi splošno oceno o napredovanju udeležencev na osebnostnosocialnem področju. Njihova opažanja o dosežkih udeležencev na tem področju lahko povzamemo v naslednje dosežke:

- medsebojna solidarnost, timsko delo;
- samopomoč;
- pridobljene izkušnje vedenja v skupini, socialna komunikacija;
- sprejemanje različnosti;
- uvid v različna možna razmišljanja in poglede na probleme;
- reševanje osebnih težav;
- izboljšanje komunikacije;
- izboljšana samopodoba;
- delovne in učne navade;
- motivacija za delo v programu in izobraževanje;
- strpnost, kooperativnost, sprejemanje drugačnosti, tolerantnost;
- nastopanje v javnosti;
- prevzemanje odgovornosti za lastna dejanja;
- povečana samoiniciativnost;
- pozitivne izkušnje na področju multikulturalnosti;
- reševanje problemov na področju zasvojenosti od drog.

Če sklenemo ugotovitve s področja dosežkov udeležencev, lahko rečemo, da je bila izpeljava programa v šolskem letu 2001/02 zelo uspešna. Na področju formalnega izobraževanja je kar 166 udeležencev od 266 ali 62,5 odstotka zaključilo izobraževanje ali so ga nadaljevali. To je visok odstotek tudi v primerjavi s preteklimi šolskimi leti, ko se je gibal okoli 50 odstotkov.

Tudi za področje zaposlitve lahko rečemo, da so udeleženci dosegli začrtano, 45 od njih si je v času obiskovanja programa PUM poiskalo zaposlitev. To število je sicer nižje, vendar je potrebno poudariti, da je temeljni cilj programa nadaljevanje izobraževanja. Nekaj udeležencev pa je doseglo tako cilj zaposlitve kot tudi formalnega izobraževanja. Teh je bilo 15.

Določen število udeležencev – 40 – pa v času obiskovanja programa ni doseglo nobenega cilja; med njimi nekateri tudi zaradi objektivnih razlogov; nosečnost, služenje vojaškega roka, zdravljenje odvisnosti zaradi zlorabe drog, ipd.

Za osebnostnosocialno področje so mentorji opisali po njihovem mnenju glavne dosežke; vsi so se strinjali, da so udeleženci v času obiskovanja programa pomembno napredovali tudi na tem področju.

SKLEPNE UGOTOVITVE

Ob koncu analize izpeljave programa PUM v šolskem letu 2001/02 lahko povzamemo te ugotovitve.

V šolskem letu 2001/02 je programa PUM izpeljevalo osem izvajalskih organizacij in sicer so potekale v:

1. Andragoškem zavodu Maribor, Maribor,
2. Izobraževalnem centru MOCIS, Slovenj Gradec,
3. Izobraževalnem centru Memory, Koper,
4. Ljudski univerzi Ajdovščina,
5. Ljudski univerzi Murska Sobota,
6. Ljudski univerzi Radovljica,
7. SKALI, Celje,
8. Zavodu TIN Ljubljana.

Z udeleženci je v vseh osmih izvajalskih organizacijah delalo 28 mentorjev in mentoric. Od leta 1998 si je pridobilo licenco za delo v PUM 41 mentorjev. Do konca leta 2002 so morali mentorji, ki so licenco pridobili leta 1998 in 1999 le-to tudi podaljšati. V letu 2001 jo je podaljšalo sedem, v letu 2002 pa deset mentorjev.

Program je v celotnem šolskem letu obiskovalo 319 udeležencev, od tega 53 zgolj informativno, kar pomeni, da so PUM obiskovali do enega tedna. Za slednje so tako prikazani le podatki o spolu in starosti. Za preostalih 266 udeležencev, ki so program obiskovali dalj časa, pa smo zbrali tudi podatke o vrsti izobraževanja, ki so ga obiskovali pred vključitvijo v program ter njihove dosežke.

Med 266 udeleženci je bilo 178 fantov in 88 deklet, med informativno vpisanimi pa je bilo 33 fantov in 20 deklet. S tem se nadaljuje gibanje, da v PUM-u prevladujejo fantje, ki smo ga opazili tudi v preteklih šolskih letih.

Starost udeležencev je bila taka:

do 15 let	0
od 15 do 16 let	- 25
od 16 do 17 let	- 34
od 17 do 18 let	- 39
od 18 do 19 let	- 37
od 19 do 20 let	- 49
od 20 do 21 let	- 33
od 21 do 22 let	- 33
od 22 do 23 let	- 20
od 23 do 24 let	- 17
od 24 do 25 let	- 18
od 25 do 26 let	- 9
26 let in več	- 5

Prevladovali so udeleženci, stari od 19 do 20 let, sledi kategorija od 17 do 18 let, nato od 18 od 19 let in od 21 do 22 let.

Starost, ki je v programu prevladovala – od 17 do 22 let – je pričakovana. V program se sicer vključujejo mladi med 15 in 25 letom, vendar je, če upoštevamo, da je največ udeležencev opustilo izobraževanje v prvem in drugem letniku srednješolskega izobraževanja in da se večina mladih, ki izobraževanje opusti, ne vključi v PUM takoj, takšna starost predvidena.

Če pa starost primerjamo s predvideno starostjo udeležencev v programu programa PUM, ki predvideva večino udeležencev starih od 16 do 19 let, pa vidimo, da ta domneva ne drži. Po dvoletnem spremljanju starosti udeležencev se kaže, da je njihova povprečna starost višja, kot jo predvideva program programa PUM.

Prejšnja izobrazba udeležencev je bila zelo raznolika. Za večino smo dobili podatke o programu izobraževanja, ki so ga obiskovali in neuspešno končali, za tri smo dobili le naslove šol, ki so jih obiskovali, za tri pa nismo dobili podatkov. Med 266 udeleženci je bila statistika izobraževanja naslednja:

- 51 udeležencev je pred prihodom v PUM obiskovalo osnovno šolo;
- 91 udeležencev je obiskovalo 1. letnik izobraževanja,
- 46 udeležencev je obiskovalo 2. letnik izobraževanja,
- 52 udeležencev je obiskovalo 3. letnik izobraževanja,
- 20 udeležencev je obiskovalo 4. letnik izobraževanja,
- 4 so obiskovali univerzitetno izobraževanje,
- 3 udeleženci so imeli že končano srednjo šolo;
- za 3 udeležence ni podatka, kateri izobraževalni program in v katerem letniku so šolanje opustili.

Analiza posameznih programov po letnikih izobraževanja kaže, da v prvem letniku ni izrazito prevladoval noben izobraževalni program. V drugem letniku je prevladoval program Trgovca in Ekonomski tehnik. V tretjem letniku ni šole ali programa, ki bi prevladoval, več udeležencev je obiskovalo gimnazijski program, v četrtem letniku pa je bilo tudi več udeležencev iz gimnazije.

Izobrazbena sestava udeležencev programa PUM je glede na predvideno strukturo, navedeno v programu programa PUM, pričakovana. Le-ta predvideva dve skupini udeležencev:

- udeležence z nedokončano ali s končano osnovno šolo,
- udeležence z nedokončano poklicno, strokovno ali splošno srednjo šolo.

Večina udeležencev v šolskem letu 2001/02 je imela nedokončano srednjo šolo; največ jih je izobraževanje opustilo v 1. in 3. letniku, manj pa v drugem in četrtem. Visoko število udeležencev je obiskovalo osnovno šolo, in sicer 51, to je četrtnina udeležencev programa PUM.

Število udeležencev, ki so obiskovali program, je bilo od septembra do maja dokaj konstantno, gibalo se je med 160 in 179, junija pa se je znižalo pod 140. Udeležencev, ki so se v program vključevali med mesecem, je bilo največ septembra (78); to lahko povežemo z začetkom izpeljevanja programa v izvajalskih organizacijah. Druge mesece je bilo število na novo vpisanih udeležencev dokaj konstantno, malo višje je bilo le oktobra (28 udeležencev), ko je še potekalo intenzivno pridobivanje novih udeležencev in marca (26), kar lahko povežemo s koncem drugega ocenjevalnega obdobja. Število udeležencev, ki so zapustili program je bilo najvišje decembra in sicer je izstopilo 30 udeležencev, marca 28 in oktobra 26 udeležencev; slednje število lahko povežemo z informativno vpisanimi udeleženci, ki so bili v PUM le nekaj dni, potem pa se za obiskovanje niso odločili, za nekatere od njih pa so

mentorji presodili, da vključitev ni smiselna. Ostale mesece se število izstopov giblje od 15 do 19 udeležencev.

Glede na število izvajalskih organizacij in velikost skupin je število udeležencev v šolskem letu 2001/02 pričakovano. V sedmih izvajalskih organizacijah imajo osnovno skupino, v Ljubljani pa deluje razširjena skupina, v kateri je od 28 do 32 udeležencev. Pričakovano število udeležencev je torej med 154 in 200; število udeležencev programa v preteklem šolskem letu torej ustreza predpisanemu normativu.

V preteklem šolskem letu so v PUM-u uresničili 34 izbirnih učnih projektov, ki so bili različni po vsebini in trajanju. Večina jih je trajala od 1 do 4 mesece, nekaj projektov je potekalo tudi dlje – nekateri vse šolsko leto, ali pa manj – do enega tedna. Razlikovali so se tudi po številu in vsebini izobraževalnih ciljev. V izvajalskih organizacijah so uresničili tudi 8 produkcijskih projektov.

Tudi v preteklem šolskem letu je bilo izpeljanih veliko število interesnih dejavnosti, po vsebini pa jih lahko razvrstimo v:

- športne dejavnosti,
- umetniške dejavnosti,
- ogledi tematskih filmov in pogovori,
- tematske delavnice,
- kuharske dejavnosti,
- razni izleti in ogledi,
- obiski kulturnih ustanov, kina,
- ustvarjalne delavnice, ročne spretnosti,
- pogovori z različnimi gosti,
- tečaji, krožki,
- dejavnosti, povezane z računalništvom,
- predavanja in delavnice, povezane z zdravjem in načinom življenja, ipd.

Nekatere interesne dejavnosti so izvajalske organizacije organizirale kontinuirano, to pomeni, da so potekale vse šolsko leto nekaj časa v določenih časovnih obdobjih (npr. enkrat ali dvakrat na teden). To so bili predvsem razni tečaji, umetniške dejavnosti, ogledi filmov in pogovori na to temo, športne dejavnosti.

V vseh izvajalskih organizacijah je bila zelo intenzivna animacijska dejavnost, opravili so veliko različnih dejavnosti. Število uresničenih animacijskih dejavnosti po posameznih izvajalskih organizacijah se je gibalo do 49.

Analiza dosežke udeležencev programa PUM (uporabili smo podatke za 266 udeležencev) kaže naslednje rezultate.

Na področju formalnega izobraževanja je dosegalo uspeh 166 udeležencev, to je 62,5 odstotka vseh. Največ vseh udeležencev je izobraževanje nadaljevalo v smeri, ki so jo prekinili pred vključitvijo v program (92), veliko pa se jih je odločilo za novo smer izobraževanja (53). Enaindvajset udeležencev si je med obiskovanjem programa PUM pridobilo formalno izobrazbo in, sicer 11 od njih osnovnošolsko, 10 pa srednješolsko (1 nižjo poklicno, 5 srednjo poklicno, 2 srednjo strokovno in 2 srednjo splošno).

Tudi cilj zaposlitve je bil uresničen – med obiskovanjem programa si je našlo zaposlitev 45 udeležencev. Osemindvajset udeležencev je dobilo le začasno zaposlitev - predvidevamo, da večinoma preko študentskega servisa, 11 jih je dobilo redno zaposlitev, 6 pa v okviru javnih del. Cilj iskanja zaposlitve v PUM-u tudi letos ni bil tako aktualen kakor nadaljevanje izobraževanja.

Petnajst udeležencev je končalo formalno izobraževanje in si hkrati poiskalo zaposlitev, večinoma honorarno.

Dobri dosežki so tudi na področju neformalnega izobraževanja, predvsem na področju učenja tujih jezikov ter računalniškega opismenjevanja.

Štirideset udeležencev pa v času obiskovanja programa ni doseglo nobenega cilja, med njimi nekateri tudi zaradi objektivnih razlogov; nosečnost, služenje vojaškega roka, zdravljenje odvisnosti zaradi zlorabe drog, ipd.

Za osebnostnosocialno področje so mentorji opisali po njihovem mnenju glavne dosežke; vsi so se strinjali, da so udeleženci v času obiskovanja programa pomembno napredovali tudi na tem področju.

Lahko sklenemo, da so bili cilji programa PUM uresničeni. Posebno veliko udeležencev je doseglo temeljni cilj – nadaljevanje šolanja. Glede na značilnosti udeležencev, ki se vključujejo v PUM, so ti dosežki zelo dobri, letos še posebej, saj je uspeh na področju formalnega izobraževanja doseglo dve tretjini udeležencev.

Če primerjamo izpeljavo programa PUM v šolskem letu 2001/02 z izpeljavama v šolskem letu 1999/2000 ter 2000/01, ugotovimo, da je uspešnost udeležencev v šolskem letu 2001/02 višja kot v preteklih dveh letih. Glede ostalih značilnosti pa med njimi ni bistvenih razlik. Za vse tri izvedbe je značilno, da so prevladovali fantje, bila jih je več kot polovica, v nekaterih izvajalskih organizacijah pa kar večina v skupini.

Tudi glede izobrazbe ni bistvenih razlik, večina udeležencev je pred prihodom v PUM obiskovala izobraževanje v 1. letniku srednje šole, v lanskem letu je bilo visoko število udeležencev, ki so obiskovali 3. letnik, medtem ko je bilo v preteklih dveh letih (1999/2000, 2000/01) več udeležencev iz 2. letnika. Glede prevladujočih izobraževalnih programov lahko rečemo, da so v šolskem letu 2001/02 prevladovali programi srednjega poklicnega izobraževanja – programi trgovec, kuhar, avtomehanik, sledijo pa programi srednjega strokovnega in splošnega izobraževanja – ekonomski tehnik ter gimnazija. Za šolsko leto 2000/01 lahko navedemo, da je največ udeležencev obiskovalo program Trgovec-prodajalec, veliko pa tudi gimnazijo. V šolskem letu 1999/2000 pa je največ udeležencev obiskovalo gimnazijo.

Ob primerjavah obiskovanja udeležencev je mogoče opaziti v prejšnjih šolskih letih zvečevanje števila udeležencev do februarja (1999/2000) ali marca (2000/01), ko so začele delovati nove izvajalske organizacije. Nato je bilo število dokaj nespremenjeno do junija, tedaj pa se je začelo zmanjševati. V šolskem letu 2001/02 pa je bilo število udeležencev dokaj konstantno, zmanjševati se je začelo junija.

Primerjava dosežkov v preteklih šolskih letih nam pokaže, da so bili dosežki približno enaki; v šolskem letu 2000/01 je doseglo temeljni cilj programa 52,4 odstotka udeležencev, v šolskem letu 1999/2000 pa 57,6 odstotka. V šolskem letu 2001/02 pa so bili dosežki zelo dobri, saj je cilje na področju formalnega izobraževanja doseglo kar 64,5 odstotka.

Če primerjamo doseganje temeljnega cilja glede na vse udeležence, ki so obiskovali PUM v šolskem letu 2001/02, vključno z informativno vpisani udeleženci, znaša odstotek udeležencev, ki so dosegli cilje na področju formalnega izobraževanja, 52 odstotkov, v letih 2000/01 in 1999/2000 pa je ta odstotek uspešnosti nižji in sicer v 2000/01 - 39,7 odstotka, v 1999/2000 pa 35,4 odstotka.

Glede doseganja cilja zaposlitve so odstotki udeležencev, ki so dobili zaposlitev zelo podobni, gibljejo se med 13,8 odstotka in 17 odstotki. V šolskem letu 1999/2000 je zaposlitev dobilo 14 udeležencev (13,8 odstotka), v šolskem letu 2000/01 45 udeležencev, kar predstavlja 14, 1 odstotka vseh udeležencev, v šolskem letu 2001/02 pa ravno tako 45 udeležencev, to predstavlja približno 17 odstotkov udeležencev programa.

V okviru evalvacijske študije Filozofske fakultete »Evalvacija socialnointegracijske vloge programa PUM«, ki je potekala od septembra 2000 do septembra 2002, je raziskovalna skupina analizirala tudi dolgoročno uspešnost programa PUM (uspešnost udeležencev od 1998 dalje) in podatki so zelo dobri, saj se je v času anketiranja 40 odstotkov udeležencev šolalo, 9 odstotkov jih je bilo redno zaposlenih, 15 odstotkov jih je bilo zaposlenih za določen čas, 2 odstotka jih je bilo vpisano v izobraževanje v šolskem letu 2002/03¹, 21 odstotkov jih je bilo brezposelnih, 2 odstotka jih je bilo v vojski, 2 odstotka na porodniškem dopustu, 2 odstotka na zdravljenju odvisnosti od drog, 7 odstotkov pa se jih je uvrstilo pod »drugo« ali »neznano«.

Poročilo o spremljavi programa PUM v šolskem letu 2001/02 lahko sklenemo z ugotovitvijo, da so tako kratkoročni kot tudi dolgoročni učinki programa PUM izredno dobri, saj v času obiskovanja programa več kot polovica udeležencev dosega cilje na področju formalnega izobraževanja, dolgoročno pa jih skoraj dve tretjini nadaljuje z izobraževanjem ali pa so zaposleni.

¹ Študija je bila zaključena septembra 2002, tako da do njenega zaključka ni bilo mogoče ugotoviti, ali so ti mladi tudi uresničili svoje namere, bili pa so vpisani.